

Co má a co nemá OSA společného s běžnou obchodní firmou?

Často se setkáváme s názorem, že OSA není žádná firma, žádná obchodní společnost, že je to občanské sdružení, pohybující se jaksí mimo tržní prostředí. A také, že činnost OSA v oblasti kolektivní správy nelze měřit obvyklými veličinami, jako jsou výnosy, náklady, efektivita, nebo že na OSA se nevztahují obvyklé ekonomické zákonitosti. Naposledy tento pohled zazníval v projevech některých kolegů na posledním Valném shromáždění. Pojďme se na tyto otázky podívat podrobněji.

// Jak vypadá běžná obchodní společnost a jaké má ekonomické cíle:

Hlavním cílem běžné obchodní společnosti je zisk, profit majitelů. V akciové společnosti, kterou budeme v dalším považovat za prototyp, je to profit AKCIONÁŘŮ.

Aby byl zisk co nejvyšší, snaží se obchodní společnost:

- > od svých ZÁKAZNÍKŮ získat za prodávané produkty co nejvyšší tržby, snaží se **maximalizovat své výnosy**.
- > od svých DODAVATELŮ se snaží nakoupit produkty za co nejnižší ceny, **snaží se minimalizovat své vnější náklady**.
- > fungovat co neefektivněji, tedy **minimalizovat své vnitřní provozní náklady**.

Vidíme, že obchodní společnost zprostředkovává toky produktů (žluté šipky) a financí (červené šipky) mezi ZÁKAZNÍKY a DODAVATELI s cílem maximalizovat svůj zisk, maximalizovat profit svých AKCIONÁŘŮ.

// Jaké jsou toky produktů a financí u OSA, jaké jsou její ekonomické cíle?

Ochranný svaz autorský je sdružením autorů, dědiců a nakladatelů, a pokud prosazuje a chrání jejich zájmy vůči zbytku společnosti či vůči státu, poskytuje jim právní a jinou pomoc, pokud funguje jako profesní organizace, pak tato činnost není ekonomické povahy a žádná paralela s obchodní firmou neexistuje.

Ale hlavní činností OSA je kolektivní správa autorských majetkových práv. Tím se rozumí poskytování souhlasů – licencí k užití hudebních děl, stanovuje jejich ceny, určuje obchodní podmínky, jestliže sám vyhledává své potenciální zákazníci a sankcionalizuje neplatiče, pak bezpochyby provádí ryze obchodní činnost.

V něčem se ale jeho fungování a cíle od běžné obchodní firmy přece jen liší. Pojďme se podívat v čem.

// Kdo jsou v případě OSA její ZÁKAZNÍCI, DODAVATELÉ, či AKCIONÁŘI?

ZÁKAZNÍCI jsou ti, kterým OSA prodává licence k užití, tedy v jazyce autorského zákona – uživatelé. Prodej licencí je běžná obchodní činnost. Smlouvou s kabelovým operátorem si mnozí z nás kupují licenci ke sledování placených TV programů, koupí lístku do kina získáváme právo zhlédnout film. Poskytovatelé těchto licencí jsou nepochybně obchodní firmy. A stejně tak OSA, který poskytuje právo užívat chráněná hudební díla, tedy například vysílat je rozhlasem či televizí, anebo uspořádat hudební produkci, se v tomto ohledu chová jako obchodní firma. ZÁKAZNÍCI OSA jsou ti, kdo si kupují licence, jsou to uživatelé hudebních děl.

Kdo jsou **DODAVATELÉ**? OSA sám žádné hudební dílo nevytvořil. OSA by nemohl prodávat licence k užití hudebních děl, kdyby toto právo nezískal od autorů do správy. Smlouvou o zastupování převádíme právo udělovat souhlas s užitím našich děl na OSA a sami se tohoto práva vzdáváme. DODAVATELÉ jsme tedy my, nositelé práv, kteří svá práva poskytnou OSA, aby ten svým jménem za nás uděloval souhlasy k užití.

Rozdíl mezi OSA a běžnou obchodní společností je ten, že Ochranný svaz autorský na první pohled nemá **AKCIONÁŘE**. Kdo ale vykonává v OSA majetková práva? Kdo má rozhodující vliv na stanovování cílů a priorit této organizace? Kdo volí Dozorčí radu, která jmenuje, úkoluje, motivuje management OSA? Jsme to opět my, nositelé práv.

// Rozdíly mezi akciovou obchodní společností a OSA

Prvním z rozdílů mezi akciovou obchodní společností a OSA je ten, že „**AKCIONÁŘI**“ a **DODAVATELÉ jsou v případě OSA identičtí**. Majetková práva k organizaci vykonávají samotní nositelé práv, kteří ochrannému svazu svěřili svá práva do správy.

Z toho vyplývá druhý rozdíl: **Cílem OSA** není maximalizace zisku „**AKCIONÁŘŮ**“ (OSA hospodáří neziskově), cílem je **profit jednotlivých DODAVATELŮ**, jinými slovy – maximalizace honorářů vyplácených zastupovaným.

K dosahování tohoto cíle musí OSA, stejně jako každá jiná obchodní společnost

- > maximalizovat tržby za prodané licence
- > minimalizovat své vnitřní náklady

// V čem se OSA podobá běžné obchodní společnosti

OSA není klasická obchodní společnost a jeho činnost není podnikáním, protože podnikáním se rozumí činnost provozovaná za účelem dosažení zisku. A OSA je ze své podstaty i dle autorského zákona organizace nezisková. Nicméně OSA nepochybně dělá business, obchoduje s au-

// „**AKCIONÁŘI**“ a **DODAVATELÉ** jsou v případě OSA identičtí. Cílem OSA je profit jednotlivých **DODAVATELŮ**, jinými slovy – maximalizace honorářů vyplácených zastupovaným

torskými právy, je ekonomicky aktivní. Smyslem existence ochranného svazu a jeho základním cílem je maximalizace honorářů zastupovaných, tedy maximalizace profitu jeho dodavatelů. A tím se od akciové obchodní společnosti liší pouze ve stanovení priorit, nikoli v podstatě své činnosti.

Ani fakt, že OSA má v současnosti formu občanského sdružení ho od běžné obchodní společnosti zásadně neodlišuje. OSA byl založen jako společenstvo s ručením omezeným, měl ve své historii formu družstevní, byl i akciovou společností a principy jeho fungování byly stále stejné. Ostatně občanská sdružení zahrádkářů, myslivců či rybářů také přecházejí čilou ekonomickou činností a fungují po této stránce jako obchodní společnosti.

OSA je nepochybně aktivně ekonomicky činný subjekt a při prodeji licencí ve vztahu k uživatelům vystupuje jako obchodní společnost. Ve vztahu k nám, zastupovaným, se chová také tak, s tím, že jsme pro ni dodavatelé i akcionáři zároveň.

OSA se také jako každý jiný subjekt může při špatném vedení nebo při extrémně nepříznivých vnějších okolnostech dostat do insolvence či dokonce zbankrotovat. Zrovna tak při správném vedení může prosperovat a získávat pro nás zastupované stále vyšší a vyšší honoráře.

To vše záleží především na managementu, na Dozorčí radě a v neposlední řadě i na nás, zastupovaných.

text:
ROMAN CEJNAR
Roman.Cejnar@osa.cz